

Рис. 1 - Динаміка загального поголів'я коней в Україні

Список використаних джерел

1. Breeding strategies for sustainable management of animal genetic resources. FAO Animal Production and Health Guidelines. *Animal Genetic Resources*, 2010; Vol. 47. P. 138-139. <https://doi.org/10.1017/s2078633610001086>
2. Scherf B., Pilling D. Basic demographic data – a prerequisite for effective management of animal genetic resources. *Animal genetic resources information*. Rome, Italy, 2009; Vol. 44: 1-6. <https://doi.org/10.1017/S1014233900002819>.

ЕФЕКТИВНІСТЬ ПЕРШОГО ОСІМЕНІННЯ ТЕЛИЦЬ ПАРУВАЛЬНОГО ВІКУ

Шахова Ю.Ю., к.с.-г.н., с.н.с., доцент
(Луганський національний аграрний університет)
Ткачов А.В., аспірант
(Інституту тваринництва НААН)

Вступ. Розвиток галузі молочного скотарства передбачає утримання високопродуктивних корів. Для поліпшення якості стада, доцільно щорічно вводити у групу корів 20 — 25 % первісток [1].

Осіменіння в оптимальні строки добре розвинених телиць дає змогу скоротити на 10-12% витрати на вирощування корів, оскільки за непродуктивний період при вирощуванні телиць щомісячно витрачається 180-200 корм. од. [2-3].

Телиць осіменяють у віці 16 - 18 місяців за умови, що вони мають не

менше 380 - 400 кг живої маси. Збільшення віку першого осіменіння небажане через збитки на вирощування та недоотримання молока, погіршення відтворної здатності. Вік першого отелення - 25-27 місяців [4-5].

За отриманими нами даними, у передових господарствах ДП ДГ «Гонтарівка» та «Кутузівка» утримують високопродуктивні молочні стада із належним технологічним та ветеринарним супроводом.

Відповідно до технології штучного осіменіння корів та телиць у цих господарствах, незалежно від системи утримання, оператор вранці на виявлення самиць з ознаками статевої охоти витрачає 2 год., з 5 до 7 год. ранку, відповідно ввечері також 2 год., з 16 до 18 год. Фактично впродовж доби тільки 4 год., або 16,67 % часу самиці перебувають під наглядом техніка зі штучного осіменіння; ще 20 годин, з 7 до 16 год. (9 год) і з 18 до 5 год. ранку (11 год) - поза наглядом обслуговуючого персоналу.

Визначено відсоток плідних осіменінь телиць парувального віку.

Матеріали і методи. Усі експерименти з тваринами проведені із дотриманням положень «Європейської конвенції про захист тварин, що використовуються для досліджень та інших наукових цілей».

Визначення ефективності першого штучного осіменіння проводили за три поточні роки. Прив'язне утримання ДП ДГ «Гонтарівка» Вовчанського району Харківської області та безприв'язне утримання ДП ДГ «Кутузівка» Харківського району Харківської області. Проведено аналіз первинних даних, занесених у журнал штучного осіменіння.

Результати досліджень опрацьовані методом варіаційної статистики шляхом розрахунку середньої арифметичної (M) та похибки середньої арифметичної (m).

Для визначення рівня достовірності (p) використовували значення критерію вірогідності за Стьюдентом при трьох рівнях: *p<0,05; **p<0,01; ***p<0,001, для малих та великих вибірок.

Результати і обговорення. Проведено системний аналіз ефективності вибірки телиць у стані статевої охоти та їх штучного осіменіння (таблиця 1).

Таблиця 1 – Ефективність першого осіменіння корів, M±m

ДП ДГ	I осіменіння, гол	Запліднено, гол	%
"Гонтарівка"	373	76	20,38
	334	94	28,14
	335	114	34,03
	347,33±12,84	252,67±22,84	27,52±3,95
"Кутузівка"	746	455	60,99
	741	448	61,46
	728	425	58,4
	738,33±5,36	442,67±9,06	60,29±0,95**

З даних таблиці видно. Що ефективність першого осіменіння вище за без прив'язного утримання молочного стада на 32,47 % порівняно з прив'язним (p<0,001).

Таблиця 2 – Вік та жива маса телиці за першого штучного осіменіння, $M \pm m$

ДП ДГ	Рік	Перше осіменіння	
		Жива маса, кг	Вік, міс
"Гонтарівка"	1-й	379,24±5,25	549,42±8,21
	2-й	378,61±8,41	553,63±5,45
	3-й	380,52±4,26	540,82±6,53
	$M \pm m$	379,46±0,56	547,33±3,84
"Кутузівка"	1-й	395,25±5,86	528,27±8,25
	2-й	392,32±7,41	521,65±4,39
	3-й	402,36±2,95	5228,41±8,43
	$M \pm m$	395,67±1,48***	523,67±2,19**

З даних таблиці 2 видно, що жива маса телиць парувального віку на перше осіменіння за прив'язного утримання на 16,21 кг ($p < 0,001$) менше. Натомість вік першого осіменіння на 23,66 доби більше.

Висновки

За отриманими даними можна стверджувати – безприв'язна система утримання молочного стада є більш фізіологічною, та позитивно впливає на розвиток відтворювальної функції у телиць

Список використаних джерел

1. Прокофьев М.Т. Взаимосвязь между уровнем молочной продуктивности и проявлением воспроизводительной функции коров / М.Т. Прокофьев, Ю.М. Букреев, В.В. Долгов // Зоотехния. - 2002. - № 10. - С. 22-25.
2. Гавриленко М.С. Молочна продуктивність первісток голштинської породи за умов їх інтенсивного вирощування / М.С. Гавриленко // Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія "Тваринництво". - 2001. - Спец. випуск. - С. 47-49.
3. Хмельничий Л. М. Оцінка росту та розвитку телиць української червоно-рябої молочної породи за використання вагових та лінійних параметрів / Л. М. Хмельничий // Вісник СНАУ. — 2012. — Вип.12 (21). — С.18–21.
4. Федорович Є. І. Західний внутрішньопородний тип української чорно-рябої молочної породи : Господарсько-біологічні та селекційно-генетичні особливості / Є. І. Федорович, Й. З. Сірацький. — К. : Науковий світ, 2004. — 385 с.
5. Ящук Т. Відтворні якості первісток західного типу української чорно-рябої молочної породи / Т. Ящук, Г. Старостенко // Проблеми пореформеного розвитку агропромислового виробництва та основні напрямки їх розв'язання (всеукраїнська науково-практична конференція). — Тернопіль, 2005. — С. 138–142.